

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačati 18 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserte) vprejema upravnštvo in ekspedicijska v „Katel. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 256.

V Ljubljani, v sredo 8. novembra 1899.

Letnik XXVII

Črna zgodovina.

II.

(Konec.)

Liberalnemu učitelju seveda obnovev jezuitskega reda in poživljenje verskega duha v našem stoletju ni všeč. On sočustvuje z jožefinci, janzenisti in drugimi »prosvetljenci«, katerim je mahoma odklenalo, ko se je cerkev rešila vezi, v katere so jo vklepile absolutistiške države. Zato toži, da je hotela cerkev ljudstvo ohraniti neumno. Težko je častitim bravcem podati pojem o zmesi neštevilnih lažij in neumnosti, ki so nagromadane v člankih »Narodovega zgodovinarja«. Vsa razprava je »ein blühender Unsinn«.

Pribijmo le nekatere zglede njegove globoke učenosti! — Pij VII. »je ustanovil jezuitski red in še mnogo drugih redov, kakor red usmiljenih bratov in sestra«. — V šoli ste se, g. učitelj, svoj čas učili, da je red usmiljenih bratov ustanovil sv. Janez od Boga, ki je umrl l. 1550, toraj skoraj 300 let pred Pijem VII. in da red usmiljenih sestra obstoji izza časa Vincencija Pavlanskega, in je bil potrjen l. 1668. Kar sedaj trdite, je najbrže sad vašega »vsestranskega napredka«. — Ker ima g. »zgodovinar« z imeni in letnicami tako smolo, da skoraj niti jedna ni prava, zato je v poslednjih člankih postal previdnejši in govori nedoločno: »Na neki znani univerzi se je zgodilo...«, »tem ljudem je bil Viljem Tell načelnik roparjev« i. t. d.

Smešna predrznost pa je, ako se ta »učenjak« razkorači nad profesorji-jezuiti in takole govori: »V mnogih državah so imeli pri nameščenju profesorjskih mest prednost jezuiti, ne da bi se morali podvreči kaki preskušnji, in lahko si mislimo, kakšne kozle so taki učenjaki streljali«. — No, gospod učitelj, bodite prepričani, da takih kozlov gotovo niso streljali, kakor jih vi streljate v »Slov. Narodu«!

Zanimiva novost, katero je svet še le zvedel od »Narodovega« »zgodovinarja«, je tudi ta: da se v jezuitskih gimnazijah ni dovolj temeljito poučevala latinščina. »Dosti je, so rekali jezuitje, ako znajo mladiči toliko latinskega, kar ga je potrebno k maši za »Te Deum laudamus« in »Glorija«. Doslej so še vsi pedagogi trdili nasprotno, da je bilo latinščine preveč v starih gimnazijah. — Sicer nam je pa neumevno, zakaj se vi, gospod učitelj, tako zelo ogrevate za filologijo, ko so vam že elementarni pojmi, ki se uče na sedanjih gimnazijah, bili previsoki. Saj ste najbrže tudi vi, kakor mnogi drugi »napredni« in »prosvetljeni« vaši kolegi, iz strahu pred grščino in latinščino jo pobrali iz gimnazije v znani »refugium« na Resljevo cesto!

Ti zgledi naj zadostujejo častitim bravcem, da spoznajo »glavo in srce« najnovejšega liberalnega zgodopisca, h krati pa tudi duševni nivo »Slovenskega Naroda«. Mi bi se z revežem, ki je zagrešil te spakedrane članke, ne pečali, ko bi ne imeli mučne zavesti, da take razprave čita naša inteligenca! Da, to je žalostno! »Narodove« predale polnijo v zadnjem času konfuzni Korel Slanc in

ravnokar označeni »učitelj-zgodovinar«. To duševno jed še začrni Malovrh s svojimi surovimi in lažnjivimi novicami in jo predloži našemu razumništvu. Slovensko razumništvo pa je nebrižno dovolj, da ne protestuje zoper take atentate na človeško omiko in zdravo pamet. Da, »Narod« se je še nedavno hvalil v neki notici, da ima že 2000 stalnih odjemalcev. (?) — Potem seveda se dan za dnem vresničujejo besede, ki jih pripisujejo »klerikalcem«, ki so pa prikladnejše nazorom njegovih liberalnih člankarjev: »Herr! Lass' Dummheit regnen über's Land!«

—u—

Mažari v hrvatskem Primorju.

XXVII.

Avstroogerska država je zemlja večnih preprirov, in sicer zato, ker si Nemeč in Mažar tolmačita vsako postavu in vso ustavo le v svojo korist in na škodo drugih narodov. Tako se je zgodilo zopet pred nedavnim v finančnem odboru ogerskohrvatskega sabora, da se je ogerskohrvatska nagodba glede Reke čisto krivo tolmačila seveda na korist Ogorske. Minister predsednik je zatrjeval pri nastopu svoje vlade, da mu bode pred očmi vedno le postava in pravica ter korist celokupne ogerske države. Mi seveda tem besedam nismo nič zaupali, ker smo že do dobra prepričani, da nasproti Hrvatom ni po navadi nobeden ogerski državnik pravičen, nego se vsak trudi, da Hrvatsko potlači še bolj, nego je že dozdej ugonobljena.

V sednici finančnega odbora je poslanec Barta odločno zahteval od ministra Szella, da stori vendar že jedenkrat konec reškemu vprašanju, kajti po njegovej trditvi vendar ni nobenega dvoma, da pripada Reka k ogerskej državi; pa tudi današnji provizorij na Reki treba odstraniti in mesto z luko nemudoma zediniti v vsem z Ogorsko. Sploh je treba to vprašanje spraviti z dnevnega reda. Ko bi se Hrvati kaj ustavljali, naj meč odloči. Na ta predrzni napad je odgovoril hrvatski poslanec Gjurovič tako neodločno in tako pohlevno, da je Mažarom, posebno pa še ministru predsedniku greben zrasel. Gjurovič se je sicer pozval na nagodbo, po katerej je reško vprašanje mogoče rešiti le v sporazumu ogerske in hrvatske regnikolarne deputacije, toda dopustil je, da bi se mogla ta zadeva rešiti v prilog Ogorske ali le za velike koncesije na korist Hrvatske.

S to izjavo je Gjurovič vse pokvaril. Da se je pozval samo na pravice regnikolarne deputacije hrvatske in na nagodbo in to odločno kakor Mažari, bil bi čisto drugi uspeh njegovega govora, nego ga je proizvela njegova omahljivost. Gjurovič ni še nikdar s svojimi izjavami koristil Hrvatske, ker je omahljiv človek, in ker dela in govori le za svojo korist ne pa za Hrvatsko, pa tako je storil tudi v tem slučaju. Tako kakor je on govoril, ne misli noben Hrvat, tudi ne privrženci današnjega zistema, ker gotovo se tudi ne bi dal nobeden pregovoriti za to, da se odstopi Reka Mažarom, naj si bo za še tako veliko kompenzacijo. Takega deželnega zbora in take regni-

kolarne deputacije, ki bi bila pripravna odstopiti Reko, ne bi mogel zbrati minister Szell, tudi ko bi poslal mesto današnjega bana v Hrvatsko samega Barta.

Res je, da so zdaj gospodarji na Reki Mažari, a resnica je pa tudi, da je to stanje nepostavno. In če je ministerski predsednik Szell rekel, da je on glede pripadnosti Reke k Ogorskej istega mnenja, kakor Barta, potem je on na nepostavnem potu, a radi takih nepostavnih činov se more minister v saboru tudi obtožiti. Znamo, da se kaj takega v ogerskem saboru ne more zgoditi pri današnjih razmerah, ali sabor hrvatski pa gotovo ne bi molčal, ko bi hotel minister tako krivico izvršiti. Sicer je pa tudi vprašanje glede reške avtonomije in glede provedbe ogerskih postav odvisno le od sporazumka obeh regnikolarnih deputacij. Ogorska vlada pa je do zdaj na svojo roko vrejevala na Reki vse brez vprašanja hrvatske vlade in dotične deputacije. Tedaj je vse današnje stanje na Reki nepostavno. In vkljub temu se je izjavil minister Szell, da se ne bode oziral niti na avtonomijo reško, niti na kaj drugega, nego da bode vredil Reko, čim bode došel tako, kakor bode najbolje odgovarjalo ogerskim zahtevam. To pa ne pomeni nič drugega, nego summum jus summa injuria, a tako vladanje ne more imeti srečne bodočnosti. Hrvatska ima že po svojem zgodovinskem pravu popolno pravico do Reke, a po nagodbi jej ta pravica tudi nedvojbeno pripada, saj je znano, da je preko originalnega nagodbenega teksta prilepljena krpica, a preko nje je napisano, da se Reka smatra za nekakšen kondominium med Hrvati in Ogri, dočim je v prvotnem tekstu omenjeno, da glede Reke ni bilo mogoče sporazumljenje.

Da je Reka tudi po tem na tako čuden način popravljenem tekstu še vedno hrvatska, dokazujejo daljni dogovori med regnikolarnimi deputacijami o načinu vladanja na Reki. Reka ima pošiljati dva poslanca na hrvatski sabor, tedaj bi morale imeti tudi vse v hrvatskem saboru sklenjene postavbe svojo veljavo v tem mestu, in to je zahtevala tudi neprenehoma hrvatska regnikolarna deputacija. Mažari se seveda na vse to niso ozirali, bili so sporazumni z Rečani, da niso pošiljali svojih poslancev na hrvatski sabor, ter so si brez hrvatske vlade in mimo hrvatskega sabora vrejevali Reko. Zdaj pa, ko je kapitulirala tudi autonomistična stranka ter se začela dogovarjati z reškim guvernerjem glede sporazumka z ogersko vlado, izjavlja ogerski ministerski predsednik, da bode vredil Reko tudi brez vseh dogovorov z avtonomisti. Tako so prevarjeni tudi ti hudi nasprotniki Hrvatstva na Reki. To jim je plačilo za njihovo službo proti Hrvatom. In prav je tako. Hrvatov niso hoteli pripoznati, a zdaj bodo imeli nad seboj gospodarja, ki se je polastil Reke proti postavi. Če je bil na Reki do zdaj provizorij, ostane tudi še za naprej, pa naj si Mažari vrede svojo vlado kakor hočejo, kajti vse, kar se tukaj brez Hrvatske stori, je nepostavno. A vsaka sila traje le do vremena, pravi poslovice, pa tako tudi mažarska sila. Bodo li Hrvati odločno branili tudi za naprej svoje pravice do

Reke, čemur se moremo izvestno nadjati, potem se ona prej ali slej mora povrniti vkljub vsem mažarskim mahinacijam zopet pod hrvatsko oblast.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. novembra.

Posl. dr. Ebenhoch o položaju. Minulo nedeljo, kakor smo že omenili, se je vršil v Lincu občni zbor katoliškega društva za Gorenjo Avstrijo in pri ti priliki je imel deželni glavar dr. Ebenhoch daljši političen govor o splošnem položaju v Avstriji. Iz njegovega govora povzame memo nastopne zanimivosti. Glede rešitve narodnostnega vprašanja pravi govornik, da se treba držati nastopnih načel: 1. ustredi treba dejanskim potrebam; 2. noben narod ne sme drugega pregnati z njegove narodne posesti in 3. v armadi mora biti zagotovljena jednotna uprava. V Avstriji se ne more vladati proti Nemcem, a tudi ne proti Slovanom, in sicer že iz tega jednostavnega razloga, ker tvorijo poslednji večino prebivalstva v državi in poslancev v parlamentu. Brez Slovanov, pravi govornik, v poslanski zbornici ni večine in za uspešno rešitev narodnostnega vprašanja je nujno potreben kompromis. Ravno iz tega razloga pa katoliška ljudska stranka še vztraja v večini, da zmerno vpliva na obe strani in skuša zblížati nasprotni si elemente. Res je, nadaljuje dr. Ebenhoch, da so pota desnice in leve zelo različna, toda cilj obeh mora biti le jeden: moč in ugled države, ljubezen do vladarja in blagor narodov. V svrhu konečnega sporazumljenja bo treba ne malih žrtev na obeh straneh, ki bodo pa končno z mirnim, uspešnim delom obilo plačane. Konečno je pojasnil govornik tudi stališče njegove stranke do sedanje vlade: Vlada pravi, da hoče biti neutralna; toraj se moramo tudi njej nasproti kazati nevtralne. Podpirali jo bomo v državnih potrebah, sicer bo pa naše stališče odvisno od vladnih dejanj.

Katoliška ljudska stranka in večina. Z veliko nestrpnostjo so pričakovali razni nemški prvaki nedeljskega občnega zbora katoliškega političnega društva za Gorenjo Avstrijo in napovedanega govora državnega poslanca dr. Ebenhocha. Prepričani so bili, da bo govornik na tem shodu naznanil širni Avstriji, da nemške kat. ljud. stranke ni več v parlamentarni desnici in da se kmalu prične z novo nemško-liberalno koalicijo. Toda varali so se; ravno nasprotno se je zgodilo: dr. Ebenhoch je v ime svoje stranke izjavil, da bo še vztrajala v desnici, da ne misli na izstop, ker ravno sedanjí čas zahteva tesnega združenja vseh trezno in pravično mislečih elementov na desnici. Ves up levičarjev je s tem splaval po vodi. Dr. Ebenhochova stranka bo vztrajala v sedanjí desnici tako dolgo, dokler ostale desniške stranke ne bodo nasprotovale njenim državo ohranjujočim načelom.

Odprava časnikarskega in koledarskega koleka je zagotovljena in morda že prihodnje dni bomo imeli tozadevni, bržkone soglasni sklep poslanske zbornice. Izvršilni odbor desnice se je že posvetoval o tej zadevi ter sklenil, da bodo za vladno predlogo glasovale vse desniške stranke, ob enem bo pa deloval na to, da pride načrt čim prej pred zbornico. Tiskovni odsek je v včerajšnji seji brez vsake debate soglasno odobril vladni načrt in ga izročil zborničnemu predsedstvu. Nekatere parlamentarne stranke žele, da stopi zakon v veljavo že s 1. decembrom, kar se pa bržkone ne bo zgodilo, ker se bo temu nasvetu upirala vlada in ker bodo nekatere stranke, posebno pa Poljaki, smatrali njeno željo za državno potrebo. Vsekako bi pa bilo želeli, da se ustreže tudi tej zahtevi, ker bi bilo v mnogih ozirih velike važnosti.

Škofovskih posvetovanj, ki se vršé te dni na Dunaju pod predsedstvom kardinala knez nadškofa dr. Grusche, se udeležujejo: kardinala dr. Kopp in dr. Missia, knezoškofi Napotnik, Kahn, Schuster, Puzyna ter škofje Bauer, Rössler in Riha, poslednji kot zastopnik češke nadškofije, ker novi praški nadškof dr. Skrbensky še ni prekonižovan. Posvetovanja bodo trajala cel tekoči teden. Nekateri menijo, da je pričakovati skupnega pastirskega lista povodom pričetka bližnjega svetega leta.

Avstro-ogerski konzulat v Transvalu.

Listi poročajo, da so se v zadnjem času pričela pogajanja mej našo in transvalsko vlado glede ustanovitve konzulata v Pretoriji in da je precej nade na povoljen uspeh. Koliko je resnice na teh poročilih, se sedaj še ne da kontrolirati in se tudi malo čudno glase te vesti ob sedanjem vojnem času, vendar bi pa bilo želeli, da ima tudi naša država v tem delu Afrike svojega zastopnika.

Potovanje nemškega cesarja v Anglijo

je sedaj vendar le definitivno določeno. Iz Berlina poročajo, da odpotuje cesar Viljem 20. t. m. v London ter ostane tam in v Vindsoru kakih štirinajst dni. Spremljal ga pa ne bo noben član ministerstva in potovanje bo s tem izgubilo popolno ves oficijelni značaj.

Mej Angleži in Nizozemci je navstal radi simpatije za Bure precejšen razpor, ki je zavzel v poslednjem času že tolike dimenzije, da je angleška vlada odpoklicala iz Haaga svojega zastopnika. Povodom njegovega odhoda je pokazalo nizozemsko prebivalstvo toliko mržnjo napram Angležem, da je v pristanišču Vlardingenu napadlo angleško ladijo s kamenjem in je morala policija posredovati, da je mogel angleški zastopnik odpluti v domovino. Več angleških pomorščakov je bilo baje ranjenih. Kako daleč se razvije to navstalo nasprotje, sedaj še ni možno preračunati, vendar se pa sodi, da si bodo Angleži nekoliko pomislili, predno izvajajo nadaljne posledice, kajti Nizozemci bi v eventualni vojski ne ostali osamljeni.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. novembra.

(Kardinal dr. Missia) je odpotoval na Dunaj k škofovski konferenci, katere se vdeležujeta tudi knezoškofa mariborski in celovski.

(Pogreb Karoline pl. Bleiweisove.) Vdovo po pokojnem dr. Janezu Bleiweisu, gospo plemenitega srca, so včeraj izročili zemlji. Pokopali so jo ob strani pokojnega »očeta Slovencev«. Spoštovanje, katero so vsi Slovenci gojili do dr. Janeza Bleiweisa, se je pokazalo z' novo pri pogrebu njegove soproge. Časteč spomin Bleiweisov so došla k pogrebu naslednja društva: »Sokol« z zastavo, »Ljubljana« z zastavo, »Slavec« z zastavo, »Slov. kršč.-soc. zveza« z zastavo, »Čitalnica v Št. Vidu« z zastavo in »Trgovsko pevsko društvo«. Za krsto pa so stopali duhovniki, posvetni odličnjaki in dolga vrsta žalujočih iz vseh slovenskih slojev. Naj v miru počiva zvesta družica moža, ki je združeval vse Slovence pod starim slovenskim geslom: »Vse za vero, dom, cesarja!«

(† Dr. Janko Pajk) Danes popoldne ob 5. uri so izročili truplo tega blagega pokojnika materi zemlji. Rodil se je dr. Janko Pajk l. 1837. Bil je profesor v Gorici, Kranju, Mariboru, Brnu in na Dunaju. Od l. 1875—1877 je urejeval mariborsko »Zoro«. L. 1876. se je poročil z marljivo slovensko pisateljico Pavlino. Dr. Janko Pajk je bil neumorno delaven do zadnjega. Pisal je najraznovrstnejše članke, poskušal se malone v vseh slovstvenih strokah od poezije do filozofije. Zadnji čas se je bavil posebno z modroslovjem. Spisal je v nemščini celo vrsto filozofično-pedagogičnih spisov med družimi: Principien der Newton'schen Forschungsmethode. Brünn 1880. Ueber einige psychophysische Elemente der Pädagogik 1885. Zur Theorie der menschlichen Wahrnehmungen. Brünn 1887. Platons Metaphysik im Grundriss. Wien 1888. Njegovo zadnje večje delo pa je: Praktische Philosophie. Wien 1896. in 1899. Slovensko je pisal zadnji čas še za »Matico Slovensko«. Zadnji sestavek je izšel lani v »Letopisu«. Pokojnik je bil vrl rodoljub, blag mož. Z njegovimi estetičnimi in posebno filozofičnimi nazori se res da nismo vedno popolnoma strinjali, kljub temu vemo, da je imel vedno najboljši namen, ker smo ga vsi poznali kot blagega moža, in kar spričuje tudi njegovo neumorno delovanje na znanstvenem polju. Zato želimo o grobu blagemu pokojniku večni mir in blag spomin!

(Slovensko gledališče.) Ibsenova drama na slovenskem odru! To je nekaj izvanrednega; kajti da se uprizori globoka, moderna drama, ki je brez vseh zunanjih efektov, — na pozornici, kjer žanje še vedno »Mlinar« svoje triumfe in kjer uživajo gromeči Schillerjevi »Razbojniki« največje simpa-

tije, — to ni karsibodi. Sinoči se je torej uprizorila skoro najtežje prebavljiva Ibsenova drama — »Strahovi«. — Kakor večini Ibsenovih dram, tako je tudi »Strahovom« prvotna podlaga atavizem: otroci trpe za očetove grehe. Glavni ulogi sta v rokah vdove Alvingove in sina Osvalda. Oba sta prostomisleca, prepojena z modernimi nazori in načeli. Mati se jih je navzela valed lastnega nesrečnega življenja iz knjig in po lastnem premišljevanju, sin se jih je nasrkal po velikih mestih. Kot zastopnik konservativnih načel nastopa pastor Manders: Pesnik ga nam kaže kot puhlega, nezmožnega človeka, ki ne zna zagovarjati svojega prepričanja, ki je pa poleg tega objednem podel in zloben slepar. V konfliktu podleže seveda konservativna ideja prostomiselnim nazorom. Ibsen dokazuje v svojih »Strahovih«, da je divji zakon povsem naraven in opravičen, da so pa postavne zakonske zveze večinoma povod korupciji in nenravnosti. Opravičeno je naposled tudi to, da zastrupi mati svojega sina, ker je — zblaznel. — Take ideje nam torej prodajajo Ibsenovi »Strahovi«. — Nikakor sicer nismo proti temu, da se uprizarjajo moderna duhovita dela na slovenskem odru, toda takih »strahov« pa vendar ne privoščimo našemu občinstvu! Saj ima Ibsen tudi še kako drugo, dostojnejšo dramo, ki ni tako »strašna«. Intendantca že par let obeta »Sovražnika svojega naroda«, — zakaj tega ne uprizori? — Igrali so splošno precej dobro. Le g. Danilu (Osvald) je dokaj manjkalo, da bi dosegel Zaccanija. G. Polakova (Regina) ni kazala nikakega začudenja, ko je zvedela, kdo je njen oče. G. Ineman (pastor), g. Verovšek (Engstrand) in g. Danilova (vdova Alving) so temeljito preštudirali svoje vloge. — Gledališče je bilo precej polno, ker je vlekel naslov.

(Zahvala.) Povodom mojega imendana in moje osemdesetletnice so mi čestitke došle v tako obilnem številu, da mi ni mogoče, vsem preč. gospodom posamezno se zahvaliti. Torej naj blagovoljno dovolijo, da po tej poti izražam vsem svojo prisrčno zahvalo.

Dr. Klofutar, stolni prošt.

(Jeranova dijaška miza.) Za mesec oktober je bilo plačati dijakom za hrano v ljudski kuhinji za 2553 porcij 169 gld. 26 kr., troški za stanovanje, hrano pri zasebnikih in vsakdanje potrebe 90 gld. 70 kr., skupaj 259 gl. 96 kr.; dohodkov je bilo v tem mesecu 163 gl. 50 kr. — Številke govore, da je Jeranova dijaška miza potrebna podpore; zato se tudi nadalje priporoča v podporo, ker le, ako ji vsi dosedanja dobrotniki ostanejo zvesti in se pridobe še novi, je mogoče število 120 dijakov podpirati.

V Ljubljani 8. nov. 1899.

A. Kalan,

oskrbnik Jeranove dijaške mize.

(Ogenj na Jesenicah.) Dne 6. nov. ob pol desetih zvečer je nastal ogenj sredi Jesenic pod cerkvijo na hlevu posestnika Janeza Pšenica. Zapazil ga je cerkovnik, ko je šel klicat duhovna za obhajilo. Tikoma zraven v Schreyevi gostilni se je prav pridno plesalo, ko je bil hlev že v plamenu. Ker so hiše in poslopja na Jesenicah večinoma z deskami krite, se je ogenj nanagloma razširil na sosednja poslopja. Pogorela sta popolnoma prej imenovani Janez Pšenica in Jakob Mesar, pogorelo jima je tudi gospodarsko poslopje, nato je pogorela nova hiša mesarja Nikolaja Hrovata (v kateri je nastanjena žandarmerija), gospodarsko poslopje in deloma tudi nova hiša župana Jožefa Klinarja. Schreyeva hiša, ki je tudi že začela goreti, se je z velikim naporom rešila. Sreča v nesreči je bila, da je bila noč mirna; ko bi bilo le količkaj bolj vetrovno, šle bi s cerkvijo vred vse Jesenice. Živino so rešili, le pri Janezu Pšenici se je nekaj prešičev tako opeklo, da so jih morali zaklati. Pridno so gasila požarna društva z Dovjega, Mojstrane, s Koroške Bele, Breznice, s Save in domače, ki so nato celo noč stražila, da se ni ogenj razširil. Vsi pogorelci so bili zavarovani. Strašan je ogenj, dvakrat strašan pa še po noči in posebno tam, kjer so poslopja tako na kupu in večinoma lesena, kakor ravno na Jesenicah. Posebno pomilovanja in pomoči vredne so one delavske družine, stanujoče v pogorelih hišah, katerim je čisto vse zgorelo. Rešili so le življenje.

(Iz Štange.) V tukajšnji župnijski cerkvi napravilo se je v nekoliko letih prav mnogo lepega

in zares izvrstno umetniškega dela, kakor trije kameniti altariji, prižnica, zvonovi in dr., tako da dela čast celi okolici. Sedaj se nameravajo napraviti tudi nove orglje, katere naj bi poviševale službo božjo. Sedanje so narejene še po starem zistemu in zato želimo novih. Orglje bodejo imele 13 do 14 spremenov in dva manuala. Delo želi se izročiti domačemu mojstru, ako on prevzame sledeče: Narejene morajo biti po novem zistemu. Imeti morajo lep, prijetno doneč in močan glas. Mehanka mora biti izvrstna. Zunanost lepa prim. vel. altariju. Ako želi kateri domačih mojstrov delo prevzeti ter se podvreči kritiki, obrne naj se do g. M. Sajé-ta, župnika v Štangi pri Litiji. Želimo pa v kratkem, ker delo se želi kmalu izročiti. —č.

(Javno predavanje) č. g. kanonika Sušnika „o zvezdoslovju“ se prične danes točno ob 1/8. uri zvečer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“.

(Ruski kurs) prične se v četrtek dne 9. t. m. točno ob 8. uri zvečer v dvorani Mestnega doma v I. nadstropju. Vhod od strani finančne direkcije. Učne knjige se že dobe v Schwentnerjevi knjigarni ter se opozarja vse naročnike, da se bode rabil pri prvi uri v petek I. zvezek teh učnih knjig.

(Iz ljubljanskega občinskega sveta.) Pri sinočni seji je bila dobro obiskana galerija. Vse je pričakovalo zanimive »zatrakcije« tistemu, ki se je te dni spodtkal ob ženijalni preložitvi Rimske ceste, pri kateri so pozabili preložiti vodovodne cevi in kabel električne razsvetljave. Pričakovalo se je, da se napram tej hujskajoči vesti naredi konec s pojasnilom, kako se bo izvršila sedaj preložitev, ne da bi bilo treba šteti denarca za zopetno razkopavanje. Župan, ki je sicer s popravki precej radodaren, je molčal in molčal je obč. svetnik Žužek. Seja se je pričela z županovim naznanilom, da dá država za trg pred justično palačo samo 5000 in ne 10.000 gld. Potem je občinski svet bil osrečen z nemškim dopisom dež. odbora kranjskega v zadevi sklepa občinskega sveta z dne 17. januarja 1899 glede parcelovanja knježjega dvorca. Proti odloku občinskega sveta, da mora predložiti načrt parcelovanja, se je pritožil knez Auersperg in dež. odbor je njegovemu rekurzu ugodil. Občinski svet je vsled tega sklenil, proti tej odločbi dež. odbora uložiti rekurz na upravno sodišče. — Glede pobiranja drž. davkov je poročal obč. svetnik Plantan. Davčna administracija zahteva od mesta bremen, za katere občinska uprava ni obvezana n. pr. za izračunavanje, za pisanje nalogov, za vodstvo knjig. Končno se vsprejme predlog, naj mestna davkarija izračuna, koliko ima stroškov s tem poslovanjem, da se potem zahteva od drž. uprave odškodnina, sicer se bode pritrdilo predlogu, da se upre delu, katerega bi morala izvrševati davčna administracija. Ta točka je dala obč. svetniku Svetku priliko, da je prebral dolgo študijo o davčnih razmerah. Bil je mnenja, da se mora v mestni davkariji najprej razvrstiti sedaj spojeno poslovanje, predno se more določiti, koliko stroškov ima mesto z drž. upravo. — Obč. svetnik Plantan je dalje poročal, da deželna vlada ni ugodila pritožbi 89 nemških meščanov proti samoslovenskim uličnim napisom. Deželna vlada je sicer mnenja, da je župan v tej zadevi samovoljno postopal, ker je pa obč. svet naknadno odobril njegov korak, ne more dež. vlada ugoditi pritožbi, ker ima občinski svet po razsodbi upravnega sodišča v zadevi praških napisov, pravico določati napise. Deželna vlada nalaga pa občinskemu svetu prositi potrdila svojega sklepa pri deželnem odboru. Občinski svet sklene, da to stori. — Zahteva Janeza Bavdeka, da bi se mu izplačal na bivšo njegovo hišo pripadajoči delež kupnine za meščansko vojašnico, se odkloni. — Istotako se odkloni zahteva gospe Josipine Selanove glede odškodnine za napravo kanala od njene hiše do Ljubljane. — Sprejme se nasvet, da se za svoto 525 gld. nakupijo tržnemu nadzorniku nekateri instrumenti. — Poročilo mestnega magistrata o 34. žrebanju pri mestnem loterijskem posojilu naznanja, da je bilo izmej 71.350 žrebcev vzdignjenih 315 števil, ki so skupno zadele 38.240 gold. Do 2. julija t. l. je bilo izplačanih 174 srečk s 34.010 gold. Preostali neizplačani znesek 4230 gld. se naloži v mestni hranilnici. — Dne 18. julija je sklenil

občinski svet, da se hiši Trčkova in Klopčičeva v Florijanskih ulicah kupita s pomočjo gospoda Samasse in kranjske hranilnice, ki je obljubila za ta nakup 12.000 gld. in da se hiši takoj zemljekupno prepišete in prepuste njuni dohodki za zgradbo šentjakobskega župnišča. Kranjska hranilnica pa je voljna izplačati obljubljeno svoto se-le, kadar se prične z zgradbo novega župnišča. Obč. svet je včeraj sklenil pogajati se, da se kupi Trčkova hiša za 10.000 gld., Klopčičeva hiša pa za 8000 gld., ako sta g. Samassa in kranjska hranilnica voljna izplačati obljubljeni svoti, ko se prične z zgradbo župnišča. Obč. svet. Tosti je bil zato, da se hiši nakupita brezpogojno in da se takoj prične z zgradbo župnišča. Ostal je v manjšini. — Prošnja Martina Peruzzijsa iz Lip za podporo pri izdaji brošure »Naše barje« se odkloni, prošnja Petra pl. Radicsa za podporo pri nabiranju podatkov za Valvazorjev življenjepis se odkloni, pač pa se mu obljubi dati nagrado, ko izda dotično knjigo. — Za porabo velike dvorane »Mestnega Doma« se določi odškodnina po dnevu od 5—10 gld., zvečer od 15—20 gld. Poravnati mora se poleg tega še stroške za kurjavo. — Proračun mestne klavnice za l. 1900 izkazuje: dohodkov 2239 in stroškov 15.525 gld. 80 kr. — Poleg navedenega smo v sinočni seji še čuli, da dobimo še jedno uradniško moč za — eksekucije. Župan se je spominjal umrle gospe Karoline pl. Bleiweisove, na kar so vsi občinski svetniki v znak sožalja vstali raz sedežev. Mej sejo so občinski očetje ves čas nadlegovali župana, naj sejo zaključi. Najbolj siten je bil Bolčev Pepe. Končno je Pepe zmagal in župan je moral naznaniti, da se seja nadaljuje danes.

(Imenovanje.) Učiteljica Gizela Ekel v Kočevju je imenovana za voditeljico ljudske šole v Zgornji Sušici pri Toplicah.

(Adventne in božične pesmi.) zložil P. Angelik Hribar, priporočamo za to dobo. Partitura velja 1 gld., vsak glas posebej pa 20 kr., po pošti 10 kr. več. Dobijo se pri skladatelju v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

(Dr. Slane), ki se je lotil s toliko vnemo organizacije kmetijstva, je svoje posestvo „na Slančevini“ prodal, ker mu baje kmečke pravde več neso, nego pa kmečko delo. Sedaj bo imel več časa za organizacijo veleposestnikov in za duhovite spise.

(Zaupnice grofu Alfredu Coroniniju) so doslej poslala županstva v Šempasu, Dornberg-Prvačina, Skofem in Rodiku. »Gorica« tolmači mnenje volilcev v zadevi grofovega odstopa in pravi: »Volilci vedo in so prepričani, da on je naš mož, on je vreden in zaslužen naš poslanec, za katerega bi če bi trebalo, tudi desetkrat izrekli se: naš kandidat v kmečkih občinah za državni zbor je in ostane Alfred grof Coronini Cronberg in kandidat za deželni zbor v veleposestvu je in ostane ravno isti Alfred grof Coronini Cronberg!«

(Graščine Turn) na Belokranjskem ni kupil žid, kakor je sporočal naš dopisnik iz Belekrajine, ampak neki Radl, ki je kristijan. Njegov posredovalec nas z ozirom na naš dopis pooblašča naznaniti, da ako ljudje res žele posestvo, da ga je vsak hip pripravljen jim prodati brez dobička.

(Zabavni večer) s predavanjem in petjem priredi »Slovensko planinsko društvo« v soboto dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma«. Ljubljanski župan Ivan Hribar bode svoje predavanje o potovanju po Rusiji nadaljeval. Pri tem večeru bode zopet pel iz naklonjenosti obče znani pevski kvartet Ilirija. Članom, njih obitelji in upeljanim gostom se zopet nudi prilika do krasnega užitka.

(Usodepolna beseda.) Rezervist Josip Zorko se je pri kontrolnem shodu v Zagorju oglašil s »Tukaj!« in je vsled tega dobil pet dni zavora.

(Aretovaní Kranjci.) V goriške zapore so pripeljali iz Kormina večje število kranjskih mladencev, ki so hoteli ubežati iz Avstrije, predno so zadostili vojaškim dolžnostim.

(Goriške novice.) Pajerjevi pristaši so izdali 350 akcijskih po 10 gld., da si ustanove v Gorici novo italijansko glasilo. — Na goriškem pokopališču je na dan vseh svetnikov neki policaj trgal slovenske trakove.

(Tuje vleče.) namreč pri nas v Avstriji. Na glavah naše podržavljene policije vidimo bliščati o

posebnih dneh prusko piklavbo, v Trstu so pa hoteli še en korak višje. Poleg piklavb vidiš ondi zdaj tudi — italijansko vojaško čepico na glavah občinskih čuvajev. Ako srečaš tako uniformo na ulici, misliš za prvi hip, da je kak laški »rezen-ter«, še le tista »tržaška lilija« (občinski grb) na čepici in ovratniku te poučita, da je to avstrijski človek. Na javnih znakih se pozna značaj kraja in Italijani si mislijo, če si smejo v Avstriji dovoliti to in ono prusaki, zakaj bi si ne tudi — makaroni? Avstrija ima prostora za vse uniforme, samo za — slovanske ne!

(Poduk za rudokope, ki iščejo dela v vestfalskih rudnikih) priobčuje najnovejši »Uradni List« c. kr. okr. glavarstva v Celji tako-le: Glavni rudarski urad v Dortmundu na Pruskem je dne 25. januarja 1899 izdal rudarskopolijski ukaz, ki se tiče dela tuj jezik govorečih delavcev v rudnikih, in je sledeče vsebine: § 1. »Tuj jezik govoreči delavci smejo v rudniških obratih in njim pripadajočih plavilnicah ter tvornicah za stiskani premog le se v delo najemati, ako dovolj nemško razumejo, da morejo ustmene ukaze svojih višjih in poročila svojih sodelavcev prav umeti. § 2. Za paznike, strojevodje, strežnike pri sesalkah in kotlih, razstreljače, prevetrilce, prednje rudokope, tretjinarje, dalje za popraviljače jam, nabijače, odkladače in zavirače po jamah, stopnjenanih rovih in zveznih jamah, naposled za vodje, železnične čuvaje, premikače in prerivače pri železnicah čez dan se smejo tuj jezik govoreči delavci le porabljeni, ako so nemškega jezika v govoru ter v čitenju pisma in tiska zmožni. § 3. O vseh v kakem rudniku in k njemu pripadajočih plavilnicah in tvornicah za stiskani premog v delo najetih, tuj jezik govorečih delavcih se morajo imeti imeniki, iz katerih se more glede vsacega teh delavcev razvideti, da zadostuje pogojem, ki so stavljeni (§ 1. ali § 2.) za sprejemanje v delo. V to potrebna dogajanja in zapisovanja vrši obratni ravnatelj ali nja namestnik. § 4. Kdor koli se zoper ta rudarskopolijski ukaz pregreši, kaznuje se v smislu § 208. navedenega zakona z globami do 300 mark, če pa ne more plačati, z zaporom, ako z ozirom na splošna določila ni zaslužil še ostrejšje kazni«.

(Znižana cena na južni železnici) za revne bolnike, ki se peljajo v zavod zoper steklino na Dunaj. V smislu izdanega ukaza c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 23. sept. 1899, št. 19.386, in vročenega seznama onih železnic, ki dovolijo znižane cene revnim, lečenja potrebnim bolnikom za vožnjo v zavod zoper steklino na Dunaju, se s tem občinskemu uradu naznanja, da je c. kr. priv. južna železnica v ta namen vožnjo v 3. razredu za 50% znižala. Znižana vozna karta se izdaja neposredno pri blagajnicah za osebe in sicer na podlagi predloženega, pravilno izpolnjenega spričevala občinskega urada, s katerim se potrjuje ubožnost prizadete osebe in potrebnost potovanja v zavod zoper steklino, in se slučajno tudi izpriča, da je treba spremljevalca na potu; oziroma za vožnjo nazaj se dobi karta na podlagi omčnjenemu spričevalu priloženega potrdila, s katerim zavodovo ravnateljstvo potrjuje, da se je oseba lečila in varnostno cepila zoper steklino.

»Uradni List«.

(Tržaška policija v laški uniformi.) Od 2. t. m. nosi mestna municipijelna straža v Trstu uniformo laških bersaglierov. Grof Goess tega ne smatra za provokacijo.

(Mesto »Progressa« — »Democrazia«.) Tržaški liberalci lahonskega tabora so si ustanovili novo društvo »Democrazia«, katero naj nadomešča stari trhlji »Progresso«. V tem poslednjem društvu se je vsled nečastnih pojavov na magistratu jelo marsikaj majati in nekateri, à la Rascovich, Spadoni etc., ki so se menili odnesti celo kožo, so bežali iz ruševnega se poslopja in stekli pod drugo streho. Tu pa po svojem glasilu »Piccolu« že izjavljajo, da je sicer ime novega društva »novo«, osebe in tendence pa ostanejo — stare.

(Stara hiša.) V Trstu je praznoval te dni svojo 50letnico tržaškega življenja Slovenec gospod Fran Žitko. Pred 50 leti je prišel v Trst služiti in si je polagoma z varčevanjem in pridnostjo pridobil toliko, da je postal imovit trgovec in hišni posestnik. Žal, da je v Trstu čedalje manj teh spomenikov stare slovanske pridnosti.

(Razpisane ustanove.) Od prvega semestra šolskega leta 1899/1900 dalje se bodo podelile nastopne ustanove: [Dalje.] 34. Prvo in drugo mesto na gimnazijalne in bogoslovne nauke omejene ustanove Adama Frančiška Schagerja po letnih 48 gld. 60 kr., naprej za ustanovnikove sorodnike in, kadar ni teh, za meščanske sinove iz mesta Kamnika. Pravica predlaganja pristoji zdaj Janezu Schagerju, žagarju v Zagorju. — 35. Od ljudske šole pričenši na posebne študije ne omejena ustanova Andreja Schurbija letnih 30 gld. za učence in dijake iz rodbin Mihaela Schurbija, Ivane Sluga in Frančiška Vaupotiča iz Podgorja pri Mekinah. — 36. Tretje in šesto mesto od srednje šole pričenši na posebne študije ne omejena ustanova Matija Sluga po letnih 64 gld., naprej za dijake iz Slugovega očetovega in iz Krokichevega materinega sorodstva, kadar ni teh, za druge sorodnike, potem za dijake iz vasi Suha, naposled za učence s Kranjskega sploh. Pravico predlaganja imata ta čas Frančišek Šifrar iz Srednjih Bitinj in Matija Hafner iz Dorfarjev. — 37. Drugo in tretje mesto na posebne študije ne omejene ustanove Aleksandra Sormanana v letnem znesku po 197 gld., do katere imajo pravico ubogi dijaki zlasti iz župne občine Cerklje in, kadar ni teh, iz sosednjih vasi. Pravica predlaganja pristoji župni občini v Cerkljah. — 38. Drugo in četrto mesto na gimnazijske študije omejene ustanove Jožefa Schifferja pl. Schiffersteina po letnih 140 gld., za uboge dijake iz ustanovnikovega sorodstva in, kadar ni teh, za dijake iz mesta Kranja. Pravico podeljevanja ima knezoškofijski ordinariat v Ljubljani. — 39. Četrto, osmo, trinajsto mesto v letnem znesku po 50 gld., sedmo in trinajsto mesto v letnem znesku po 100 gld., peto in osmo mesto v letnem znesku po 200 gld. dijaške ustanove Janeza Stampfla. Pravico do te ustanove imajo dijaki, katerih materinski jezik je nemški in ki so ob enem kočevski deželni sinovi, t. j., ki pripadajo kočevski zemlji v polnem obsegu nekdanje vojvodine Kočevje in to: a) dijaki na višjih nemških učiliščih (vseučiliščih, tehničnih visokih šolah, na visoki šoli za zemljedelstvo itd., izvzemši teologična učilišča); b) učenci na nemških srednjih šolah in učiteljskih; c) dijaki na nemških gozdskih in poljedelskih šolah; d) dijake na nemških strokovnih šolah. Pravico predlaganja ima zastop mestne občine Kočevje. — 40. Ustanova Janeza Andreja Steinberga letnih 86 gld. za take sorodnike iz rodbin Steinberg in Gladich, ki študirajo v Gradcu ali na Dunaju. Pravico predlaganja izvršuje ta čas beneficiat pri Božjem grobu v Štepanji vasi poleg Ljubljane.

(Konec prih.)

(Talijski za rešitev življenja) v znesku 26 gld. 25 kr. je priznala deželna vlada rudarju Ign. Prelovicu v Spodnji Idriji, ker je 6. septembra letos rešil iz vode 14letnega dijaka Jan. Šinkovca iz Idrije.

(Starinske izkopine na ptujskem polju.) »Domovina« poroča: Profesor Gurlitt je dovršil izkopavanje rimskih preostankov pri Hajdinu blizu Ptuja. Z uspehi je lahko popolnoma zadovoljen. Z odkritjem rimskih zgradb in spomenikov se je odprl Ptujski pritok tujcev, ki se zanimajo za zgodovinske ostanke. Izkopavanje se je začelo na travniku kmeta Zupaniča pred jednim letom. Dva metra pod zemeljskim površjem je naletel na celo rimsko cesto ter na tri tempelne, ki so bili posvečeni rimskemu bogu Vulkanu, boginji Fortuni in solnčnemu bogu Mitrasu. Posebno zadnji tempel, ki je bil postavljen leta 150 po Kristusu, se je razkril jako dobro ohranjen ter poln najlepših spomenikov. V njem se nahaja šest altarjev dobro ohranjenih z napisi, štiri skulpture, dve statue, ki predstavljajo boga Mitrasa ter dve podobi genija z dvigneno in s pobešeno bakljo. Mitrov tempel je edina rimska zgradba, ki je ohranjena v Avstriji nad zemeljskim površjem ter bo privabila od vseh delov sveta historične spoznavalce.

(Povezil je) zadnji dan minulega meseca Rupnikov hlapec iz Idrije, L. Žnidaršič na državni cesti mej Idrijo in Spod. Idrijo 19 letno Frančiško Mikovlji iz Karnice ter jo zelo nevarno poškodoval.

(Psi na ljubljanskem trgu) se v veliki množini sprehajajo mej razpostavljeno salato sosebo radi ob tržnih dneh. Opozarjamo, da je v tržnem redu točka, ki zabranjuje tako pasje inspiciranje,

zato naj občinstvo različna kužeta ne vlači seboj na trg, pa ne bode imelo sitnosti.

(Orožniki na Češko.) Na Češko je odpotovalo 60 orožnikov s Štajerskega in 40 s Koroškega.

(Izgredi na Reki.) Včeraj so bili na Reki hrupni izgredi proti samomažarskim napisom na tramvaju. Opoludne so morali ustaviti promet s tramvajem, ker velika množica demonstrantov ni pustila voz naprej. Redarstvo je posredovalo z golimi sabljami. Več oseb je aretovanih.

(V stranišću zadušila) sta se dva mladeniča v Vertobji. Čistila sta stranišče. Amonijak jih je zadušil, ker sta bila premalo previdna, da sta šla v stranišče prej, predno sta se prepričala z lučjo, da je dovolj čist zrak.

(Tat.) Neki Zorc, mlad deček, ukradel je pri Šinclovih bakren kotel. Imajo ga že pod ključem.

* * *

(Zaroka nadvojvodinje Elizabete.) hčerke nadvojvodinje Štefanije, bode meseca januarja. Ženin mlade nadvojvodinje je vojvoda Ulrik Württembergski, ki je bil rojen leta 1877 v Gmundnu.

(Senzacijonelno vest) prinaša včerajšnja »Hrvatska Domovina«. Brzjavljala se ji iz Budimpešte, da se je včeraj v Torntal-Ecski poročil avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand z grofico Chotek.

(Delavec pri cesarju.) V soboto je vsprejel vladar v avdijenci mej drugimi tudi nekega delavca, kateri se mu je zahvalil za odlikovanje. Kakor poročajo iz Budimpešte, je končal cesar svoj govor z besedami: »Posebno me veseli, da imam priliko, osebno pohvaliti pridnega delavca. Želeli je, da bi se našlo vedno več delavcev, ki zaslužijo pohvalo in priznanje.«

(Oropani poštni urad.) Včeraj po noči so neznan tatje ulomili v poštni urad v Puntigamu pri Gradcu. Odnegli so vsa pisma in okoli 100 goldinarjev denarja. V železno blagajno niso mogli ulomiti, ker so jih prepočili.

(Metulji prijatelji alkohola.) Dosedaj pač neznan naravni skrivnosti je prišel te dni na sled naravoslovec J. W. Tutt v Londonu. Prišel je namreč do spoznanja, da metulji, in sicer le samci, zelo radi srkajo alkoholne cvetlične sokove. Ta učenjak je zaprl v neki prostor 12 metuljev samcev in ravno toliko samic ter se je pri tem pokazalo, da so se samci takoj spravili nad cvete, ki so imeli največ alkohola v sebi, mej tem ko so se samice zadovoljile z — roso. Poskusil je nadalje z raznimi likerji ter se prepričal, da tem najnovejšim alkoholikom najbolj ugaja pristni brinjevec. Metulji so se kar zagnali na posamezne kaplje in srkali tako dolgo, dokler se niso popolno opijanili. — Razna društva v varstvo živalij se neki že pečajo z načrtom zakona za metulje-alkoholike.

(Razširjenje zveznih držav severoameriških.) Predsednik Mac Kinley je imel 13. m. m. v Duluthu daljši govor o razširjenju in razvoju severoameriških zveznih držav ter je mej drugim povedal, da se je od ustanovitve do danes razširil teritorij za celih 2,845.750 kvadr. milj. Vsa republika meri namreč sedaj 3,845.515 kvadr. milj.

(597 španskih duhovnikov na Filipinih) je mej 10.000 vjetniki, katere so izročili Amerikani ondodnim vstašem in za katerih oproščenje ni storil ameriški general Otis še nikakega koraka. Vstaši so baje voljni izročiti jih, toda general jih ne vsprejme na ladije. S to zadevo so se pečali te dni ameriški škofje na zborovanju v Washingtonu, ki se je pričelo 12. oktobra.

(Bratomor zaradi 5 centov.) V Čikagi so ob sodili porotniki nekega Andreasa Andersena v šestmesečno ječo, ker je umoril svojega brata radi nikljevega novca za 5 centov.

(Ločitev zakona.) Anglež pride iz Londona v Pariz ter sreča prijatelja na potu, ki ga vpraša: Kako se ima tvoj prijatelj Smith? — Od žene se bo ločil. — Kaj, ali se ne razumeta? — Prav dobro! — Kako torej? — Ona noče, da bi se še naprej imenovala Lady Smith (gospa Smith).

(Šaljive brzjavke z južno-afriškega bojišča.) Ladysmith, 1. nov. General White brzjavljala ravnokar v Kapstadt: Popolno utrujen vsled neprestanih zmag prosim najnujneje, da mi pošljete 50.000 mož »per Eilguta«, ker sicer gre vse v kosce. — London, 31. okt.: Mac Kinley je brzjavno čestital na zadnji zmagi Angležev ter dostavil: Veselite se, bratje, nam na Filipinih gre

ravno tako dobro! — Kapstadt, 1. nov.: Buri pri Kimberleyu so grozno razžaljeni. Da bi namreč tem kmetom izrazil naše popolno zaničevanje, je zapovedal general, naj sovražniku vsi pokažemo hrbet. Vspeh je bil izreden. Iz Ladysmitha prihaja poročilo o velikanski zmagi nad Buri. Angleški vlak je povozil tri stare in gluhe burske žene ter počil samega veselja, da ga burske kroglice niso zadele. Na čudovit način se je rešil strojevoaja, ki tedaj ni bil na stroju, ter prinesel v Ladysmith to veselo vest. — Ker mora naša godba svirati po vsaki zmagi »kraljičino himno«, so ustnice godcev tako zatečene, da je nujno potrebno nadomestila iz Anglije. Sicer je vse v redu; zmagoslavna armada je vsa koncentrirana v Ladysmithu, le ubogi Buri imajo to grozno smolo, da morajo prenočevati zunaj mesta. 4. stotnija kr. polka straži pri Glencoe kar najvestneje ondi vjetega Bura. — Glencoe, 26. okt.: Victoria! Kolosalno zmago si je priboril general Symons nad 4000 Buri; 5000 Burov je ostalo na mestu, 2000 jih pogrešajo. Posebno se je odlikoval tambor Whisky, ki je z levico ujel nakrat tri Bure, z desnico pa neprestano udarjal generalno koračnico. Zmaga je splošna, le poveljnik Symons je zgubil svojo glavo.

Društva.

(Bilanca kmetijske posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani) za mesec oktober 1899. Activa: Gotovina v blagajni gld. 8.605.63, denarji naloženi gld. 189.220.99, posojila gld. 813.292.99, prehodni zneski gld. 123.59, inventar gld. 532.16, zaostale obresti od 31. dec. 1898 gld. 8.057.81. Passiva: Zadrugi deleži gld. 11.518 —, rezervni zaklad gld. 20.439.70, hranil. vloge gld. 953.903.22, naprej plačane obresti od 31. decembra 1898 gld. 3.338.57, dividende glavnih deležev gld. 30 —. Denarni promet: gld. 3.451.093.48. Zadrugi premoženje: gld. 1.018.823.17.

Narodno gospodarstvo.

Koroške posojilnice leta 1898.

O slovenskih posojilnicah koroških prinaša »Mira« sledeče zanimive podatke:

Koroške posojilnice so napravile v pretečenem letu 1898. zares lepe uspehe. Iz navedenih števil naj blagovolijo cenjeni čitatelji posneti, kaj vzmore vztrajno skupno delovanje.

Slovenskih posojilnic imamo sedaj na Koroškem 20, od katerih jih je 18 z neomejeno, 2 pa imate omejeno zavezo. Vse so član »Zveze slovenskih posojilnic« v Celju, katera naše posojilnice vsako leto vestno pregleduje po svojem nadzorniku in katera jim pride v vsaki potrebi tudi z veseljem na pomoč.

Koncem leta 1898. so imele vse naše posojilnice 6242 zadrugnikov in 8183 vplačanih deležev, kateri so bili vredni z nevzdignjenimi obrestmi, oziroma z dividendo od teh 123.492 gld. 48 kr. Rezervnega zaklada so imele vse posojilnice do konca lanskega leta že 54.282 gld. 77 kr. Hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi vred je bilo 1.527.616 gld. 72 kr. Čistega dobička pa so napravile vse posojilnice v pretečenem letu 11.695 gld. 21 kr., to je velikanska svota, katera pride le v prid zopet našim ljudem in našim pravam, svota, s katero se da marsikatero dobro podjetje ali dobrodelni zavod podpirati, katera svota pa bi šla, ako bi naših posojilnic ne bilo, v nenasitljivo žrelo naših zagrizenih nasprotnikov, kateri bi podpirali s tem našim denarjem zloglasni »Schulverein« »Südmarko« itd. Stanje posojil je znašalo koncem leta 1898. pri vseh posojilnicah 1.469.503 gld. 68 kr., katera posojila so po večini varno izposojena, tako, da se ni bati kake občutljive izgube, kar znači, da naše posojilnice po večini previdno poslujejo ter da je njih vodstvo izročeno zanesljivim rokam poštenih narodnih mož.

Zaostalih obresti so imele terjati posojilnice koncem leta 32.509 gld. 42 kr., katera svota je sicer visoka, dasi nikakor ne pretirana. Iz tega pač sledi, da pri vsi poštenosti in varčnosti našega koroškega kmeta vlada vendar tu in tam precejšnje siromaštvo in da bode treba še mnogo napornega dela, da slovensko ljudstvo osvobodimo iz težkih spon ter ga postavimo v gospodarskem oziru na lastne noge.

Da pa naše slovenske posojilnice zares tudi previdno uradujejo, je razvidno iz tega, da so imele naloženega denarja pri drugih zavodih do

konca leta 1898 170.629 gld. 10 kr., to je denar, katerega morejo ob vsaki potrebi vzdigniti, tako, da ne pridejo nikdar v zadrego in da lahko vstrezajo svojim strankam, tako vlagateljem, kakor je-malcem posojil vsak čas. Poleg tega naloženega denarja pa so imele posojilnice tudi dokaj goto-vine na razpolaganje in je znašala ista koncem lanskega leta 18.869 gld. 37 kr.

Vse imetje, oziroma premoženje, katero so imele naše posojilnice v oskrbi in katero jim je zaupalo slovensko naše občinstvo do konca leta 1898, je znašalo 1.724.103 gld. 1 kr., t. j. en milijon, sedemsto in štiriindvajset tisoč, en sto in tri goldinarje, torej veli-kanska svota, katera sigurno naraste v kratkem na dva milijona goldinarjev.

Ta števila nam pokažejo torej, da je raztro-šenega širom domovine mnogo denarja, kateri je deloma že združen v posojilnicah, deloma pa ga bode treba še bolj združiti v istih, kar naj bode naše delo v bodoče.

Posojilnice so velikanska dobrota za našega kmeta, ker mu lahko v sili pomagajo, da se mu ni potreba zateči k nasprotnikom in pitati nasprot-nikov z dobičkom; na drugi strani pa nudijo tudi onim, katerim je možno polagati na stran kake prihranke, da nalagajo iste lahko tudi v malih svotah v domače denarne zavode, kjer jih zopet vsak čas lahko vzdignejo. Vsem se prihranijo na ta način velikokrat daljni poti in pa nepotrební stroški.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 8. novembra. (Državni zbor.) Poslanec Kaiser je po predloženem pro-računu predlagal, da naj se postavi načrt zakona o odpravi kolka kot prva točka te seje na dnevni red. Predlog je padel, ker desnica hoče, da se razprava o krvavih iz-gredih na Moravskem prva vrši. Ta raz-prava se takoj prične ter je zelo burna. Po-slanec Začek pravi, da so poročila mini-nistrova v odgovoru na interpelacijo napačna, da vsa krivda za izgrede zadene vladne or-gane, žendarmen, vojaštvo in žide. Javni organi so napadli množice z orožjem, predno so jih opozorili na nevarnost, ter so s tem zakrivali toliko mrtvih; vsled tega so tudi židje trpeli škodo, ker ropanje se je vselej še le po umorih pričelo. Potem očita židom, da se na Moravskem kažejo kot zastopniki nemštva, dasi niso ne Čehi in ne Nemci in bi morali se vzdrževati agitacij.

Dunaj, 8. novembra. Finančni minister Kniazioluecki je danes predložil proračun v kronski veljavi. Troški znašajo 1.585.403.000 K, dohodki pa 1.585.811.000 K, preostanek torej okroglih 400.000 K. Troškov je letos več za 65 mil. K. V tej vrsti so troški za vravnavo plač finančne straže, žendarmen in državnih želez. vslužbencev. Dohodki so se v isti meri povišali. Blagajniški preostanki se niso vračunili v dohodek, pač pa davek na sladkor v znesku 30 mil. K. Svota za zboljšanje plač znaša 50 mil. K. Pri tem še niso v računu zboljšane plače za vojaštvo. — Poleg tega zahteva vlada proračunski provizorij v znesku 80 mil. K.

Dunaj, 8. novembra. Finančni minister je predložil načrt zakona glede pristojbinskih olajšav pri najetu posojila od strani ljublj. mestne občine. — Dalje je predložil minister proračunski provizorij za čas od 1. januarja do 30. aprila 1900.

Dunaj, 8. novembra. Budgetni odsek je izvolil svojim načelnikom posl. Začeka.

Dunaj, 8. novembra. Mladočeški klub je sklenil glasovati proti budgetnemu provi-zoriju.

Dunaj, 8. novembra. V proračunu je mej drugim 30.000 K za preložitve državne ceste pri Trebnjem, za nakup vojašnice v No-vem mestu 70.000 K, za zgradbo uradnega poslopja v Kamniku 30.000 kron.

Beligrad, 8. novembra. Službeno se javlja, da se bode kralj Aleksander 29. t. m. sestal z avstrijskim cesarjem.

Vojska v Južni Afriki.

Prej nego so pričakovali Angleži, se je po-kazala vsa neresničnost Whitejevih poročil o si-

jajnih »zmagahe« minuli četrtek pri Ladysmithu. V resnici so si namreč Angleži le z največjim naporom priborili izhod iz Colenso za jeden del armade, ki jo je v največji naglici popihal v 35 km. od Colenso proti jugu oddaljeni kraj Estcourt, v predzadnjo postajo na progi v glavno natsko mesto Pietermaritzburg. Angleški gene-ral sam priznava v svojem najnovejšem poročilu, da se je moral umakniti iz Colenso, ker so Buri tako zastavili vse holme s svojimi topovi, da je bil položaj za Angleže nevzdržljiv.

Jako sumljivo za »sijajne« angleške zmage je nadalje popolni molk o usodi Ladysmitha. An-gleži nočejo povedati, da so gospodarji tega mesta Buri in da je vsa ostala angleška posadka v njih rokah. Ves Natal do Pietermaritzburga je sedaj za Angleže že izgubljen, njih sedanja armada se ne more več ustaviti Burom niti v najboljših po-stojankah. Celo glavno mesto Natala je v veliki nevarnosti, ker je moral oddelek angleških po-morščakov nagloma oditi iz Estcourta v varstvo mestnega prebivalstva.

Pariz, 8. novembra. V slučaju, da An-gleži zasedejo delagoaški zaliv, zasedejo Nemci zaliv Tiger.

London, 8. novembra. „Daily News“ poroča iz Estcourta 3. t. m.: Angleško top-ništvo pri Colenso je zelo dobro streljalo. Padlo je mnogo Burom, dvanajst je ubitih. Poleg tega imajo ubitih 12 konj. Angleška vojna moč se je radi tega umaknila iz Co-lenso, ker so Buri z dolgo vrsto topov zelo otežkočili Angležem nadaljno bivanje v mestu.

London, 8. novembra. Iz Ladysmitha v Estcourt došli sel poroča, da v zadnji bitki pri Colenso Angleži niso imeli nikakih izgub, marveč da so mirno odšli. Oddelek morna-ric s topovi je nagloma odpotoval v Pieter-maritzburg. Buri so te dni izgubili skupno 800 mož.

London, 8. novembra. Večerni listi objavljajo poročilo iz Kapstadta 5. t. m., v katerem se glasi, da so Angleži sijajno zma-gali pri Ladysmithu. Buri imajo velike iz-gube; samo vjetih je 2000 mož (!).

Pietermaritzburg, 8. novembra. Br-zojavna zveza s severom je od 3. t. m. po-polno pretrgana.

Kimberley, 8. novembra. Oblegalcem mesta je došla pomoč 15.000 mož od Ma-tekinga. Burski topovi so razdejali že vse stavbe zunaj mesta.

Umrli so:

5. novembra. Karolina Bleiweis pl. Trsteniška, c. kr. profesorja in deželnega živinozdravnika vdova, 87 let, Pred škofijo 16, oslabelost. — 6. nov. Marija Vidmar, posest-nika žena, 24 let Črna vas 28, legar. — Ivan Pečan, po-sestnik, 63 let Črna vas 24, plućnica. — Viktor Schober, c. in kr. poročnik, 23 let, Bleiweisova cesta 30, myocarditis. 7. novembra Marija Premerle, šivilja, 40 let, Gradišče 4, morbus Brightii in vodenica. — Dr. Janko Pajk, c. kr. pro-fesor v pok., 62 let, Bleiweisova cesta 13, morbus Brightii. V bolnišnici:

3. novembra. Julijana Jerina, dekla, 15 let, plućni edem.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 7. novembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen . . .	gl.	—	do gl.	—
» » pomlad . . .	»	8 43	» »	8 45
Rž za jesen . . .	»	—	» »	—
» » pomlad . . .	»	6 99	» »	7 01
Turšica za november . . .	»	5 70	» »	5 75
» » maj-junij . . .	»	5 27	» »	5 29
Oves za jesen . . .	»	—	» »	—
» » pomlad . . .	»	5 48	» »	5 50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806 2 m., srednji zračni tlak 736 0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
7	9. zvečer	736.3	10.2	sr. sever	jasno	00
8	7. jutraj	739.1	6.1	sr. svzh.	megla	
	2. popol.	736.3	16.6	sr. jzah	del. oblac.	
Srednja večerajšnja temperatura 11.9, normale: 5.6°.						

Dobro vrejena gostilna

v Zalogu pri Ljubljani, blizo postaje, se dá v najem, ali tudi prodá.

Več pozvé se št. 6 ravno tam. 886 3—2

Zahvala.

899 1—1

Podpisani se tem potom najsrčneje zahvaljujejo mil. gosp. stolnemu proštu dr. Klofutarju, preč. g. župniku Maleškemu in drugim čč. gg. duhovnikom ljubljanskim, ki so spremili našega predragega strica, prečastitega gospoda

Jakoba Grudna

župnika v pokoju

iz Leoninum-a v župno cerkev sv. Petra, — kjer je mil. gosp. proštr truplo pokojnega blagoslovil, — in od tod na konec mesta, kjer se je truplo naložilo na voz in odpeljalo v Vel. Lašče.

Nadalje izrekajo podpisani iskreno zahvalo preč. gosp. dekanu ribniškemu Fr. Dolinarju, ki je vodil pogreb v Vel. Laščah, prečast. g. župniku laškemu L. Gerjolju in sosednim čč. gg. duhovnikom, ki so se v obilnem številu udeležili pogreba.

Posebej se še zahvaljujejo visokorodnemu gosp. grofu Auerspergu, ki je blagovolil darovati krasen venec ter se tudi osebno udeležil pogreba.

Velike Lašče, dné 6. novembra 1899.

Žalujoči nečaki.

Oženjenega, treznega

kravarja

z doraslim sinom, oziroma bratom, katera znata dobro mlestiti, ter se na mlekarstvo, kakor tudi na govejo živino dobro razumeta, sprejme v stalno službo mlekarstvo v Laverici.

Mesečna plača znaša ob pripravnem prostem stanovanju in svoji hrani 40 gld. Žena oziroma dorasla hči ima za molžo in pomivanje mlečne posode posebno plačo.

Prosilci za to službo obrnejo naj se osebno ali pismeno na lastnika mlekarne gosp. Karol Lenčeta v Laverici pri Ljubljani najkasneje do konca t. m.

Istotam sprejme se takoj tudi

spreten kovač,

kateremu se izroči kovačnica. 890 6—1

Tri krepke dečke

vsprejme takoj za učence v svoj kovaški obrt

Ivan Demšar,

kovač in izdelovalec vóz 903 6—1

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 6.

Hiša na prodaj.

Prostovoljno se prodá hiša št. 47 v Žireh na dobrem prostoru ob cesti zraven cerkve V tej hiši je sedaj gostilna, a je tudi pripravna za večji obrt, ker je dovolj prostorna.

Kdor želi to hišo kupiti, oglasi naj se pri lastniku hiše št. 47 v Žireh. 902 3—1

Prevzel sem v Spodnji Šiški

gostilno

gosp. Ant. Pogačnika ter se najljudnje pri-poročam slav. občinstvu za obisk z zagotovilom točne in najboljše postrežbe z jedjo in najboljše vsakovrstnimi pijačami. 882 3—2

Anton Kodre.

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
227 65

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona glđ.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona glđ.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče štev. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 glđ. čistih 4 glđ. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:
2,112.219 glđ. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:
6,757.658 glđ. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 7

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Jostp Štška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v St. Vidu nad Ljubljano.

Francišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Odborniki:
Dr. Andrej Karlín,
gimn. profesor v Ljubljani.
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.
Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schwettzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štbar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Gobe, venecijanske in španske. Najcenejše ima v za-
hranilu, hugi trdka BRATA EBERL v Ljubljani,
Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju 228 22 11-7

Koverta s firmo
priporoča
Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.

Št. 10990.

893 3-1

Razglas.

Od Jakoba pl. Schellenburg-a ustanove je izpraznjeno jedno
mesto v tačasnem znesku 137 glđ. 55 kr., čegar podelitev pristoji
deželnemu odboru kranjskemu.

Pravico do te ustanove imajo kranjske gospodičine plemenitega rodu,
ki so lepega vedenja in, če teh primanjkuje, tudi druge poštene deklice
s Kranjskega, ki so lepega vedenja.

Prosilke naj svoje prošnje

do 25. novembra 1899

pri deželnem odboru kranjskem vložé. Izkažejo naj se v njih z lastnostmi,
ki so potrebne za to ustanovo, osobito pa s krstnim listom.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 6. novembra 1899.

Telefon štev. 135.

Kupite in prodaja vse zdolej zaznamovane
eteekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet štev. 847533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4 $\frac{1}{2}$ %.
Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 8. novembra.

Skupni državni dolg v notab	99 glđ. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 40 »
Avstrijska zlata renta 4%	117 » 25 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 » 95 »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 60 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	95 » 25 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	902 » — »
Kreditne delnice, 160 glđ.	368 » 90 »
London vista	120 » 70 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 02 $\frac{1}{2}$ »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 58 $\frac{1}{2}$ »
Italijanski bankovci	44 » 90 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dné 7. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	167 glđ. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	156 » 60 »
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	199 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 80 »
Tisine srečke 4%, 100 glđ.	138 » — »
Dunavske vravnarne srečke 5%	128 » — »
Dunavsko vravnarno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Priporitetne obveznice državne železnice	— » — »
» » južne železnice 3%	166 » — »
» » južne železnice 5%	117 » — »
» » dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 glđ.	197 glđ. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	19 » 40 »
Rudolfove srečke, 10 glđ.	26 » — »
Salmove srečke, 40 glđ.	83 » 50 »
St. Genois srečke, 40 glđ.	83 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	65 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	149 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3090 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glđ.	432 » — »
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	71 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 » — »
Montanska družba avstr. plan.	259 » 75 »
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	193 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 50 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem po kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.